

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 438/2023
17.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., ул. ... бр. ..., кога заступа Радован Лопичић, адвокат из ..., против туженог Стечајна маса Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и продају грађевинског материјала „ВОЈВОДА ПРИЈЕЗДА“ Сталаћ у стечају, ул. Југ Богданова бб, кога заступа Душан Самарцић, адвокат из ..., ради утврђења оспореног потраживања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 7430/21 од 01.12.2022. године, на седници већа одржаној дана 17.11.2023. године, донео је:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 7430/21 од 01.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Краљеву П 482/20 од 19.05.2021. године у ставу I изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд утврди да је основано потраживање тужиоца према туженом у износу од 84.206.360,00 динара као неоснован. У ставу II изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 87.705,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 7430/21 од 01.12.2022. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Привредног суда у Краљеву П 482/20 од 19.05.2021. године.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж 7430/21 од 01.12.2022. године, тужилац преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одговор на ревизију није поднет.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у складу са одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11...са изменама) и утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку доношења побијане одлуке није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази службеној дужности. Друге битне повреде поступка се не истичу.

Тужилац тражи да се утврди да му је основано потраживање према туженом у износу од 84.206.360,00 динара. Потраживање се заснива на уговору о зајму од 08.03.2010. године.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Краљеву Ст 20/14 од 18.02.2015. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником овде туженим. Закључком о листи утврђених и оспорених потраживања, оспорено је потраживање тужиоца у износу од 410.484.525,40 динара. Потраживање се заснива на закљученим уговорима о зајму од 08.03.2010. године и 19.06.2014. године. Утврђено је да је 08.11.2009. године закључен Уговор о зајму између тужиоцевог оца сада покојног ББ, бившег из ..., као зајмодавца и ВВ из ..., као зајмопримца, те да је гарант ГГ из ... и Друштво за производњу, трговину и услуге „Машинац“ ДОО из Краљева. Уговорено је да је зајмодавац ББ дао зајмопримцу ВВ зајам у износу од 2.000.000,00 еура у динарској противвредности, те да се зајам даје за време од годину дана и да ће исти бити враћен једнократно у целости дана 08.11.2010. године. Гаранти су се обавезали као јемци платци да ће зајмодавцу исплатити обавезу зајмопримца уколико исти своју обавезу не испуни. Дана 08.03.2010. године закључен је Уговор о зајму између тужиоцевог оца сада покојног ББ бившег из ... као зајмодавца и ВВ из ... као зајмопримца те да су гаранти Друштво за производњу, трговину и услуге „Машинац“ ДОО из Краљева, Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и продају грађевинског материјала „Војвода Пријезда“, Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и трговину „Фармад“ и Друштво за грађевинарство, спољну и унутрашњу трговину „Flux Group“ ДОО. Истим уговором уговорено је да зајмодавац ББ даје зајмопримцу ВВ зајам у износу од 700.000,00 еура у динарској противвредности, те да се зајам има вратити једнократно у целости дана 08.11.2010. године у динарској противвредности. Гаранти су се обавезали као јемци платци да ће зајмодавцу исплатити обавезу зајмопримца уколико исти своју обавезу не испуни.

Утврђено је да је између ББ из ... као поклонодавца и АА из ..., овде тужиоца као поклонопримца закључен дана 01.03.2011. године Уговор о поклону, којим је констатовано да је поклонодавац као зајмодавац закључио дана 08.11.2009. године и 08.03.2010. године уговоре о зајму са зајмопримцем ВВ и гарантима, да су као средство обезбеђења дате бланко соло менице са меничним овлашћењима, те да зајмопримац није испунио своју обавезу враћања дугованих износа нити су гаранти по истима измирили обавезе за рачун зајмопримца. Чланом 2. уговорено је да поклонодавац поклања свом сину сада тужиоцу АА као поклонопримцу потраживање које има према ВВ као зајмодавцу са свим јемствима и средствима обезбеђења на основу напред наведених уговора о зајму.

Утврђено је да је дана 19.06.2014. године закључен Уговор о зајму између тужиоца АА из ... као зајмодавца и ВВ из ... као зајмопримца, да су гаранتي Друштво за производњу, трговину и услуге „Машинац“ ДОО из Краљева, Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и продају грађевинског материјала „Војвода Пријезда“, Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и трговину „Фармад“. Наведеним уговором уговорне стране сагласно утврђују да је зајмопримац упознат са напред ближе описаним уговором о поклону, те да уговорне стране дефинишу нове услове повраћаја датог зајма као и услове новог зајма у износу од 507.000,00 евра. Чланом 2. уговорено је да је зајмодавац АА дао зајмопримцу ВВ до дана закључења овог уговора и нови зајам у износу од 507.000,00 евра тако да је зајмопримцу дат и одобрен зајам до дана закључења овог уговора у укупном износу од 3.207.000,00 евра. Зајам се има вратити једнократно у целости дана 21.07.2014. године у динарској противвредности. Гаранти су се обавезали као јемци платци да ће зајмодавцу исплатити обавезу зајмопримца уколико исти своју обавезу не испуни.

Утврђено је да је зајмопримац ВВ по основу наведених уговора о зајму и договора са зајмодавцем у периоду од 03.12.2010. године до 15.12.2014. године на рачун правног претходника туженог по основу позајмице оснивача уплатио износ од 130.586,33 евра односно 13.378.835,54 динара. Утврђено је да је у предмету Привредног суда у Краљеву П 504/15 као тужилац другог реда заједно са Друштвом за производњу, трговину и услуге „Јарчујак промет“ као тужиоцем првог реда и Друштвом са ограниченом одговорношћу за производњу и трговину „Фармад“ као тужиоца трећег реда поднео тужбу против овде тужиоца као првотуженог, ВВ као друготуженог, ББ као трећетуженог и ГГ као четвртотуженог ради утврђења ништавости уговора и побијања правних радњи стечајног дужника. Правноснажном пресудом Привредног апелационог суда Пж 5290/18 од 11.06.2020. године, првостепена пресуда П 588/17 од 07.05.2018. године, преиначена је у делу става првог изреке пресуде према туженима АА, овде тужиоцу и ВВ па је утврђено да су одредбе члана 2. став 1., одредба члана 6., одредба члана 7. став 1., алинеја 2., 3., и 4., одредба члана 8., одредба члана 9. став 1. под а, б, ц, д, е, ф, г, х као и одредба члана 10. ближе описаног Уговора о зајму од 19.06.2014. године у целости без правног дејства према између осталог стечајном дужнику у стечајној маси Друштва са ограниченом одговорношћу за производњу и продају грађевинског материјала „Војвода Пријезда“ Сталаћ у стечају овде туженом. Такође другим ставом наведене пресуде одбијена је жалба тужиоца и потврђена је пресуда Привредног суда у Краљеву П 588/17 од 07.05.2018. године у делу става првог изреке пресуде којим је одбијен тужбени захтев према АА овде тужиоцу и ВВ да се утврди да је одредба члана 1. став 1., одредба члана 3., одредба члана 4. став 1. алинеја 2. и 3., одредба члана 7. и одредба члана 9. напред ближе описаног Уговора о зајму од 08.03.2010. године у целости без правног дејства према између осталог туженом.

Оценом изведених доказа, првостепени и другостепени суд заузимају став да је закључењем Уговора о зајму од 19.06.2014. године извршена новација облигације којом је обухваћен комплетан износ датог зајма, дефинисани нови услови и рокови враћања зајма. Стога извршеним преновом ранији Уговори о зајму са одредбама о јемству од 08.11.2009. године и 08.03.2010. године су изгубили своју самосталност, па је једини важећи Уговор од 19.06.2014. године, којим је дефинисана нова обавеза,

односно укупан износ обавезе, услови и рокови враћања зајма и да је нови зајмодавац овде тужилац АА.

Тужени се обавезао као јемац платац да ће зајмодавцу овде тужиоцу исплатити обавезу уговорену Уговором о зајму од 19.06.2014. године, уколико зајмопримац своју обавезу не испуни, али је закључењем овог уговора престало је јемство по основу Уговора из 2009. и 2010. године. Пресудом Привредног апелационог суда 7Пж 5290/18 од 11.06.2020. године правноснажно је утврђено да су одредбе Уговора о зајму од 19.06.2014. године без правног дејства према стечајној маси туженог и то одредбе уговора којим зајмодавац, овде тужилац, одобрава зајмопримцу ВВ зајам према роковима и условима предвиђеним овим уговором, а јемци гарантују његову исплату обавезујући се према зајмодавцу као солидарни дужници јемци платци. Одредбом члана 2. овог Уговора констатовано је да је одобрен зајам у укупном износу од 3.207.000,00 ЕУР-а. Утврђено је да је без дејства према стечајној маси овде туженог одредба члана 6. овог Уговора у погледу средстава обезбеђења и одредба да тужени као јемац платац одговара целокупном својом имовином за обавезе зајмопримца по основу овог уговора и да ће на позив зајмодавца измирити све доспеле, а неизмирене обавезе и да зајмодавац може испуњење било које од обавеза из овог уговора захтевати било од зајмопримца, било од туженог, као јемца платца. Такође је утврђено да су без дејства према стечајној маси туженог и уговорена средства обезбеђења и инструменти наплате потраживања зајмодавца по овом уговору. Утврђено је да је без дејства према стечајној маси туженог и члана 8. којим се тужени обавезао да ће доставити нова средства обезбеђења на захтев зајмодавца у случају да зајмодавац искористи било коју соло меницу, уколико дође до статусних промена, промена лица овлашћених за потписивање, у случају промене позитивних законских прописа везаних за инструменте обезбеђења и инструменте наплате потраживања. Утврђено је да је без дејства и одредба члана 8. став 3. којим се тужени обавезао целокупном својом имовином којом је гарантовао благовремену отплату уговорене камате и зајма у складу са овим уговором, као и сваким другим износом који проистиче из било које измене овог уговора. Такође је утврђено да су без дејства према стечајној маси и одредбе члана 9. став 1. под а., б., ц., д., е., ф., г., х. којим је утврђено који догађаји представљају повреде овог уговора. Утврђено је да је без дејства према стечајној маси туженог и одредба о праву зајмодавца да једнострано раскине уговор, у ком случају сви износи заједно са каматама постају плативи. Ова пресуда је донета са позивом на одредбу члана 121. Закона о стечају („Службени гласник РС“, бр. 83/2014), јер је у том поступку, који је био претходно питање за ову парницу, утврђено да је закључењем наведеног Уговора о зајму од 19.06.2014. године и јемчењем туженог за обавезе по том уговору овде тужиоцу дато обезбеђење које он није имао право да тражи на начин и у време када је дато јер је у време закључења тог уговора на снази био усвојен план реорганизације којим није било обухваћено потраживање овде тужиоца, као зајмодавца, према туженом, као јемцу, а настало је пре доношења плана реорганизације. Дакле, тужиоцу АА дато је обезбеђење у виду јемства на начин и у време када то није било могуће, односно није било у складу са усвојеним планом реорганизације. Са наведених разлога одбијен је захтев тужиоца као неоснован.

Ревидент сматра да су уговором од 19.06 2014. године само уређени односи између парничних странака по основу више позајмица које су вршене од стране

тужиоца али да тим уговором није престала обавеза туженог као јемца за враћање зајма која обавеза је заснована по основу уговора о зајму од 08.03.2010. године.

Наводи ревизије тужиоца су неосновани.

Одредбом члана 348. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да обавеза престаје ако се поверилац и дужник сагласе да постојећу обавезу замене новом и ако нова обавеза има различит предмет или различит правни основ. Према ставу 2. ове одредбе, споразум повериоца и дужника којим се мења или додаје одредба о року, о месту или начину испуњења, затим накнадни споразум о камати, уговорној казни, обезбеђењу испуњења или о којој другој споредној одредби, као и споразум о издавању нове исправе о дугу не сматрају се преновом.

Из наведене одредбе произилази да се стари облигациони однос који је новацијом угашен и нови који је настао морају међусобно разликовати према предмету или према основу обавезе. Нема новације ако се споразумом повериоца и дужника мења одредба о року, месту или начину испуњења обавезе, ако се накнадно уговара камата, уговорна казна или неко друго осигурање потраживања, ако се уговара давање нове исправе о дугу и слично.

Уговором о зајму од 19.06.2014. године који је закључен између тужиоца АА као зајмодавца и ВВ из Краљева као зајмопримца, по коме су гаранتي Друштво за производњу, трговину и услуге „Машинац“ ДОО из Краљева, Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и продају грађевинског материјала „Војвода Пријезда“, Друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и трговину „Фармад, уговорне стране сагласно утврђују и дефинишу нове услове повраћаја датог зајма као и услове новог зајма у износу од 507.000,00 евра. Овим Уговором није измењен предмет обавезе јер тужени и даље дугује новац, нити је промењен основ његове обавезе (зајам), тако да нема новације. Међутим, закључењем овог уговора престали су да важе претходни уговори о зајму, 08.11.2009. године и 08.03.2010. године, управо због нових услова уговорених за испуњење обавезе враћања зајма.

Према оцени Врховног суда код чињенице да је правоснажном пресудом утврђено да Уговор о зајму од 19.06.2014. године нема дејство према туженом, а тужилац утврђење основаности потраживања заснива на основу Уговора од 08.03.2010. године, који је изгубио своју самосталност управо закључењем Уговора о зајму од 19.06.2014. године, (који како је утврђено нема дејство према стечајној маси туженог) у тој ситуацији, побијана другостепена одлука је донета правилном применом материјалног права.

То су разлози на основу којих је Врховни суд на основу процесних овлашћења из члана 414. Закона о парничном поступку, одбио као неосновану ревизију тужиоца и одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић